

ЦАНА 50 Н. ФЕН. — PREIS 50 РІ.

LE JOURNAL BIELORUSSIE
„LA PATRIE”DIE WEISSRUTHENISCHE ZEITUNG
„DAS VATERLAND”THE BELORUSSIAN NEWSPAPER
„THE FATHERLAND”

№ 1 (601)

Праваслаўны Каляды 1963

ГОД ВЫДАННЯ 17

Божай Міласцій

Свяшчэнны Сабор Япіскапаў Беларускае Аўтакефальнае
Праваслаўнае Царквы на Чужыне

да ўсячеснага духавенства, прэадобнага манастыва ѹ сіх багалюбных вернікаў на-
шых на чужыне ѹ на бацькаўшчыне прабываючых

КАЛЯДНАЕ ПАСЛАНЬНЕ

Улюбленыя Дзеці Нашия!

Прапор Сафонія перадае нам такі голас Господа: «Радуйся ѹ веселіся да Сіену! Но, вось, Я прыйду ѹ пасялюся сядром цябе. I паспяшаючца да мяне многія народы ѹ той дзень, і будуть Маім народам» (Саф. 2, 10—11). А прапор Ісайя натхнёна ўсклікае: «Бо Дзіцятка нарадзіліся нам! Сын дадзены нам! Валадарства на плячах Яго, і дадуць імя Яму: Дзіўны, Раднік, Бог моцны, Айцец вечнасці, Князь Міру-супакою» (Іс. 9, 6).

Так натхнёна гаварылі прапоркі пра Нараджэнні Господа нашага Ісуса Хрыста. Але, вось, споўнілася поўня часу, і Ангел апавясяціў Віфлеемскім паstryром: «Ня бойцеся! Но, вось, я апавяшчаю вам вялікую радасць, што будзе ўсім людзям! Но цяпер НАРАДЗІЎСЯ вам у Віфлееме Спас, Каторы ёсьць Христос Госпад!» (Лк. 2, 10—11).

Нарадзіўся Христос, Спас, радасць ѹ сіх людзей і народа! Так, запраўды, калі толькі наступае Святыя Вечар, ўсё сцьхіе. Уся прырода як-бы адчувае, што да яе ѹ вобразе дасканалага Чалавека прыходзіць Сам Бог, і яна ѹ зьдзіўлены заіхает перад Ім. Тым болей карона тварэння Яго, людзі, у готы Святыя Вечар, паводле словаў прапорка, съпяшаючы ўрачыстай натхнёна спаткаль і прывітаць Яго, Айца вечнасці. Куды-бы мы ні глянулі ѹ Святыя Вечар, усюды цішыня, супакой! Усе людзі добрае волі адусюю съпяшаючы да сваіх сямеек, да ясьля Дзіцятка! I кожная такая сямейка гэта вогнішча палымянае любові да Яго, Бога й Спаса нашага! Усе душы такіх пабожных людзей: старых, маладых і дзетак — гэта бліскуче сузор'е навакол Зоркі Віфлеемскія, гэта прамяністыя сівечкі, запаленія Нябесным агнём Духа Свяятога!

I ня дзіва, што ѹ гэты сівяты час людзі забываючы на ўсе свае клопаты, беды, крýуды! Но ѹ гэты слáўны мамант у іхных срэцах дабро й съяліло перамагае ѡсякае зло, варожасць, цему! Душы людзкія злучаючы з Богам, і натхнёна плююць: Бог Прадвечны Нарадзіўся! Зы Неба зыйшоў, сядрод нас пасяліўся! А калі Ён з на- мі, няма бяды, няма страху! I супакой Божы, як багаславенства Дзіцятка, як Ягоны Нябесны дар нам, асьвятляе ѹ ахінае пабожныя душы, злучае іх у адну братню, Божую сімейку! Многа цяпер бяды й страху на сівеце, но пэўныя, што ад сівята Зоркі Віфлеемскія зьнікне неўзабаве близбожніцкая цемра й няволя, а разам з імі гора, бяды, страх. Запануе на зямлі гора, якія была так мнона звязаная з Альжырам, розум — бо Дэ Голь ня толькі зразумеў, але й пераканаў свае грамадства, і ўсклікаем: Радуйцеся! Бог Прадвечны Нарадзіўся! Яго слáўце!

Вось чаму мы цешымся й радуемся, на РАСТВО ХРЫСТОВАЕ! Радуемся, на пэўныя, што ад сівята Зоркі Віфлеемскія зьнікне неўзабаве близбожніцкая цемра й няволя, а разам з імі гора, бяды, страх. Запануе на зямлі гора, якія была так мнона звязаная з Альжырам, розум — бо Дэ Голь ня толькі зразумеў, але й пераканаў свае грамадства, і ўсклікаем: Радуйцеся! Бог Прадвечны Нарадзіўся! Яго слáўце!

Ласка й Мір Господа нашага Ісуса Хрыста, Любоў Бога й Айца, і Прычаще Святога Духа няхай будзе з усімі вами. АМІНЬ.

ЗЬМІРЭННЫ АРХІЯПІСКАП СЯРГЕЙ

Глава Свяшчэннага Сабору Япіскапаў Беларускае Аўтакефальнае Праваслаўнае Царквы

ЗЬМІРЭННЫ АРХІЯПІСКАП ВАСІЛЬ

Сакратар Свяшчэннага Сабору Япіскапаў БАПЦ на Чужыне.

Яго, Хрыста, у срэцах вашых. Бо-ж шага Ісуса Хрыста, віаем вас усячесніцай Айцы й любыя Браты й Сёстры. Больш того, Ён нашая свобода ўжо зъ вялікім, слáўным і радасным Святым РАСТВА ХРЫСТОВАГА, і з на-дыходзячым НОВЫМ ГОДАМ. Пасынкі пагабелі. Но Нарадзіўся Той, Каторы сказаў: «На сівяте гора мець будзеце, але спадзявайцесь: Я перамог съвет» (10, 16, 33). Шчэзнуць неўзабаве ѿе ворагі Яго з аблічча зямлі, а пабожныя: «Возьмуть зямлю ѹ вала-даньне, і будуть жыць на ёй давеку» (Іс. 37, 29).

Вось чаму мы цешымся й радуемся, на РАСТВО ХРЫСТОВАЕ! Радуемся, на пэўныя, што ад сівята Зоркі Віфлеемскія зьнікне неўзабаве близбожніцкая цемра й няволя, а разам з імі гора, бяды, страх. Запануе на зямлі гора, якія была так мнона звязаная з Альжырам, розум — бо Дэ Голь ня толькі зразумеў, але й пераканаў свае грамадства, і ўсклікаем: Радуйцеся! Бог Прадвечны Нарадзіўся! Яго слáўце!

Пэўныя, што ад сівята Зоркі Віфлеемскія зьнікне неўзабаве близбожніцкая цемра й няволя, а разам з імі гора, бяды, страх. Запануе на зямлі гора, якія была так мнона звязаная з Альжырам, розум — бо Дэ Голь ня толькі зразумеў, але й пераканаў свае грамадства, і ўсклікаем: Радуйцеся! Бог Прадвечны Нарадзіўся! Яго слáўце!

ОРГАН БЕЛАРУСКАЙ НАЦЫЯНАЛЬНОЙ ВЫЗВОЛЬНАЙ ДУМКІ

DIE WEISSRUTHENISCHE ZEITUNG „BAŠKAUŠČYNA“ („VATERLAND“)

Herausgeber: Wladimir BORTNIK

Postadresse: Die Weissruthenische Zeitung „Baškauščyna“ („Das Vaterland“)

(8) München 19. Schliessfach 69.

Druck: „LOGOS“, Buchdruckerei u. Verlag, G.m.b.H., München 19, Bothmerstr. 14.
Чаңа: Нямецчына (іншыя ўсходнія краіны, Францыя, й паўдзённаамерыканскія краіны): год — 12,5 н. м.; ЗША й Канада: год — 6,5 дал.; Ангельшчына й Аўстралія: год — 30 шыл.; Францыя: год — 12,5 н. ф. Паўгоды — падавіна пададзенае цаны. Перасылка лётніцкай поштай у ЗША й Канаду каштуе падвойна, у Аўстралію й краіны Паўднёвой Амерыкі — патройна. Падвойныя нумары каштуюць падвойна.

Банковое ко́нто: Zeitung „Baškauščyna“,

Konto Nr. 357-125, Bay. Hypotheken- u. Wechselbank, München.

THE BELORUSSIAN NEWSPAPER
„THE FATHERLAND“

Усіх праваслаўных Беларусаў
віншуем зь вялікім съятам
Нараджэння Хрыста!

На парозе 1963 году

1962 год быў годам на толькі вялікіх дасягненняў у галіне касманаўтыкі, годам стыхійных катастрофаў, атамнага смуроду, але й годам паважных палітычных падзеяў і прысьпешанай дэкалінізаціі на Захадзе. Некаторыя гарачыя аптымісты ўважаюць яго вельмі добрым годам і прыпушччаюць, што 1963-ці год будзе яшчэ лепшым. Усё-ж, здаецца,

ногі, а таму яны хацелі-бы быць бліжэй да Парыжу, чымся да Масквы.

Кубінскі канфлікт выразна даказаў і паказаў, які мовай трэба гаварыць з маскоўскімі верхаводамі. Калі Кэнэды заўважыў, што савецкая гадзіна паўзе ўжо ў ягону хату, ён сказаў пару моцных слоў, якія падзеялі на Хрушчова, і ён, кампрамітуючы сябе і сваіх дышліматаў, загадаў выезды з Кубы сваю зброю наступальнага характару: ракеты і бамбікі далёкага засягут. Калі на ўступу Кэнэды — уступу Хрушчоў.

Будзем спадзявацца, што заходнія дыпламаты зробіць адпаведныя высновы з кубінскага канфлікту, а менавіта, што маскоўскія верхаводы здабыць пазыцыі ілжі, шантажом, нахастствам. Хрушчоў толькі кулаком, але й чаравікам стукаў па стале ў АЗН, аднак, калі пачнёу пару спакойных, але моцных словаў — апамятаўся. Праўда, цяпер савецкая пра- паганда намагаецца зрабіць з яго нейкага «міратворцу», «мірлібцу», амаль на пікасаўскую галубку міру, усё-ж — гэта толькі наўные казачкі пра блакітнага бичка...

Варту адзначыць і яшчэ адну пазытыўную падзею мінулага году: закалоты ў готак званым сацыялістычным блéку. Шчыліна ў камуністычным «маналіце» пантырылася ѹ паглыбілася. Пэўна-ж мы далёкі ад цялічага аптызму, што там уже развал, што неўзабаве Хрушчоў зъвернца да Амерыкі з пранавоў саюзу супраць Кітаю. Аднак разыходжанні стаўшы ўжо відавочнымі. Як ведама, камуністы вельмі-ж старавана затыкаюць усялікія канфлікты паміж камуністычнымі партыямі, аднак цяперашнія не змаглі замаскаваць. Праўда, спачатку Масква лаяла Альбіанию, а Пэкін — Югаславію. Усё-ж дыскусія разгаралася і паволі кожнаму сталася зразумелым, што калі Масква піша Тырана — разумее — Пэкін, а калі Пэкін кажа Бэльгія — думае пра Маскву. Ідзялятчыны спрэчкі перайшлі на плошчу палітычных санкцыяў.

У снежані ў Лайпцигу адбывалася нарада прадстаўнікоў камуністычных прафсаюзаў адносна дачыненняў да Эўрапейскага Агульнага Рынку. І вось тут бадай першы раз выявілася, што дэлегаты на толькі на ўзгородніх сваіх пазыцыяў, але навет не змаглі згасціць нейкія супольныя камунікі. Праўда, у гэтым пытанні Масква была згодная з Пэкінам, але «выламаліся» Італія, Бэльгія, Польшча да іншыя. Гэта быў выразны канфлікт паміж камуністычнымі партыямі г. з. «камуністычнага маналіта».

Гэта яшчэ далёка не развал, на катасрофу, адна вельмі характерная сымптомы, на якія варта звярнуць увагу. Крыху горшы выглядала справа кансалідацыі Захаду. Вельмі-ж паволі адбываўся працэс арганізацыі Эўрапейскай Супольнасці. Перамовы з Ангельшчынай засцяліліся безнадзеяна. А шкада! Но этага арганізацыя магла-бы стацца трэцяя сілай і сказаць сваё слова да дуэту Вашынгтон-Масква.

Но вельмі добра выглядала справа і ў АЗН. У Танг адважна паніволяўца Кастану, але аддаў Індэнэзіі Захадні Ірыян. Кітайская агресія ў Індыі паказала прайдзівіе ablічча Мао Тсэ Тунга — перш за ўсё яраму пацыфісты Нэру. Ад-

(Заканчэнне на 2-ой бач.)

З беларускага жыцьця

У беларускай школе ў Лёндане

у суботу 22 сіннянія, перад тым як разехаща дамоў на канікулы, вучні школы сьв. Кірылы Тураўскага ў Лёндане зладзілі ляйніку.

Амаль гадзіну перад назначаным часам залі для гульняў школы начала на паўніца запрошаны гасцьмі. Праўда, на гэты раз самой залі ня можна было пазнаць. Адзін канец яе займаля сцена, адгароджаная ад рэшты залі заслонаю. У адным кутку пры сцене стаяла Заслона адчыненца, і гледачы бачаць на сцене беларускую хатку, а пасрод яе — хлопчыка ў беларускай нацыянальнай

Госыці — гэта пераважна беларускія вонратцы. «Сягноны Кудыцца. Узышилі дзеци з Лёндану ў ваколіцу. Сярод іх калядная зорка...» — пачынае гаварыць

Беларуская моладзь...

(Заканчэнне з 3-й бач.)

вельмі трапна ўхапіў галобную праблему: «Мы чамусьці часта забываєм, — пісаў ён, «что кожнае новае пакаленне непазъбежна прыносіць нейкі свае, часта новыя, толькі иму ўласціўныя рысы. Гэта аб'ектыўны закон дыялектыкі». Відаць, гэтыя «новыя рысы», вытлунены ў 1962 годзе, не падышлі ні пад тое, што казаў Маркс ста гадоў таму, ні пад тое, што хацела-б бачыць партыя.

Дырэктор Пінскай сярэдняй школы, пішучы пра партыйнае апекунство над моладзі, не застало, нічога іншага, як прызнацца: «Кансэрватыўная пазыцыя прыводзіць да того, што мы пераставам разумець моладзь, а яна нас. Узышкае свайго роду пісьхаллягічны разры, і на авансцену выступае праблема бацькоў і дзеци». З усім гэтым можна згадзіцца за выняткам аднаго: на авансцене праблема не бацькоў і дзеци, а партыі і дзеци, партыі і моладзі — дзеся проста прычыны: выхаваўча функция, якую маюць бацькі ў нармальных грамадзтве, у грамадзтве савецкім ад бацькоў перацягнутая партыяй. І якраз у 1962 годзе «пісьхаллягічны разры» партыі і беларускай моладзі быў найблізь відавочны. У чэрвенскім нумары «Камуніста Беларусі» гаварылася пра тэарэтичную канфэрэнцыю працоўнікоў вышэйшых навучальных установ беларускага стаўліцы. Канфэрэнцыя, пэўна-ж, прысьвяціла вялікую ўлагу пытанням выхавання студэнцтва. «Сур'ёзная прэтэнсія» быў выказана да рэспубліканскіх і абласных газетаў, а абласным тэлевізійным студыям зробленая ўпіка за «інікідэйны ўзровень маладзéжных перадач» (б. 17). У тым-же месяцы на пленуме ЦК кампартыі Беларусі гаварылася ізноў пра «буйных недахопах ў работе камса-мольскіх органаў» ды пра тое, што «усé-ж узровень выхаваўчай работы сярод моладзі яшча не адпавядае задачам, пастаўленым партыяй».

Справа выхавання моладзі дайшла да таго, што — як ні скандальная для партыі — на «ўзгадавальніка» паклікалі Камітэт дзяржаўнай бяспекі. Чэрвеньскому пленуму ЦК КПБ старшыня Камітета дзяржаўнай бяспекі Беларусі Пятроў заяўві: «Органы дзяржаўнай бяспекі Беларусі... праводзізь апданівнюючу работу па ахове грамадзянства, рэспублікі ад тэктывнага ўплыву буржуазнай пропаганды». Да выхавальнага практэсу, як бачым, ведзенага школай, пінскерскай і камсамольскай арганізацыямі, прафсаюзамі і партыяй, у 1962 годзе дайшла і тайная паліцыя.

За ўесь 62-гі год на выйшла анівданага журнала «Камуніст Беларусі», у якім ня было-б нараканняў на туго моладзь, бальшыння якое вельмі мала ведзе да што-небудзь апрача савецкага быту, савецкага школы, савецкага кінага і савецкага кіно. Што-ж сталася з маладымі Беларусамі, што займаца імі мусіць дзяржаўную бяспеку? Ня сталася фактычна нічога. І таму, якраз, што нічога не сталася — уесь гэты партыйна-выхавальніцкі вэрхал. Во кръчыць твяя, што хацелі-б поўнасцю пераняць ро-лю бацькоў і народу — кръчыць партыя.

Тымчасам беларуская моладзь усцяжкі любіць свой край, свою мову, свае традыцыі, свой народ. Яна хоча служыць гэтаму народу, палепшыць ягоны мата-рыяльны дабрабыт, стварыць яму новыя ўзоры мастацтва. Беларуская моладзь, як нядайна сказаў адзін літаратурны крытык, гаворачы пра маладога піс-меныка, «разумее, што, калі Беларусь не ўнісе свае долі, свае гісторыи ў вагульнічалавечую скарбніцу, агульначалавече будзе бяднейшым» («Маладосьць» № 11, б. 150).

1962 год быў, бяспречна, годам гэтага дабароднага імкнення «увесці сваю долі, сваю гісторию ў вагульнічалавечую скарбніцу». Але ён быў таксама годам перашкодаў з боку бальшавіцкага Масквы.

Не зважаючы на тое, што берасцейская абласная газета пасылае штогоду

хлопчык. Паступова, разам з развіцьцем падзеяў на сцэне, усе, здаецца, пераносіцца на далёкую бацькаўшчыну і паддаюцца чару беларускай каляднай ночы. Восі калядоўшчыкі ідуць із звяздою славіць Нованараджанага Хрыста...

Восі пастушок і звязы: зайцык, вожык і баранчык. Сяняны Каляднія ноч і ўсе звязы могуць гаварыць як людзі (толькі адзін баранчык на ўмее сказаць нічога, апрача «бо-е-е!»)... А вось і Дзед Магіс якес дзеци падарункі...

Аднак усе прыгожае канчaeца. Заслонна зачынілася над зачараваным съветам беларускай каляднай ночкі і змислаў вярнуцца да роначасніці. Толькі даўгіх волгаскіх съветчылі, як глыбока асанлі гледачы высілкі маладых артыстых.

Другая частка праграмы была на менині багатая. Цяпер нашыя артысты ператвараюцца ў калядоўшчыкі. З прыгожай звяздзікі і амалі усе ў нацыянальных вопратках, яны адсльпявалі сен калядак: «Неба ё зямля», «Саўка ды Грышкі», «Свяцяць, свяцяць зоракі», «Святыя». «Хадзіла ў мыслях», «Ішла Каляды» і «Ціхая ночь». У перамешку з калядкамі вучні гаварылі вершы.

Уроцішча артыстычнай часткі скончана. Айцец Кіраўнік дзякіе ўсім тым, што дапамагаў у арганізацыі гэтага вечару: даст. айцу Льву Гарошку за ягоную незаступную дапамогу ў буйскі падрыхтоўкі; кіраўніку хору сп. I. Пікарда, які ўклалі шмат самахвярнай працы, каб навучыць вучніў съпяванца калядкі; гаспаднім школы, а таксама бацькову звяздзікі: сп. Туру за дапамогу ў змайстраванні прыгожай звязды, і сп.-ні Міхалюк за дапамогу ў пастаноўцы. Асабліва аднік, ён дзякую Уладыку Частаву Сіліну, якіхадзіла ў мыслях», «Ішла Каляды» і «Ціхая ночь». У перамешку з

калядкамі вучні гаварылі вершы.

Уроцішча артыстычнай часткі скончана. Айцец Кіраўнік дзякіе ўсім тым, што дапамагаў у арганізацыі гэтага вечару: даст. айцу Льву Гарошку за ягоную незаступную дапамогу ў буйскі падрыхтоўкі; кіраўніку хору сп. I. Пікарда, які ўклалі шмат самахвярнай працы, каб навучыць вучніў съпяванца калядкі; гаспаднім школы, а таксама бацькову звяздзікі: сп. Туру за дапамогу ў змайстраванні прыгожай звязды, і сп.-ні Міхалюк за дапамогу ў пастаноўцы. Асабліва аднік, ён дзякую Уладыку Частаву Сіліну, якіхадзіла ў мыслях», «Ішла Каляды» і «Ціхая ночь». У перамешку з

калядкамі вучні гаварылі вершы.

Засталося яшчэ раздаць падарункі. У міністэрства адукацыі, якога забываўся Дзед Мароз, знайшлося нешта добрае для ўсіх маладых гасці і артысты (навет для самога Дзеда Мароза...). Пасылья гэтага ўсе прайшлі ў суседні залі, дзе іх чакаў бацькі пачастунак.

У гэты вечар яшчэ доўга трываў шум і смех у школе. Пакуль дарослыя адпачывалі і вымінваліся ўспамінамі і ўражаннямі, дзеци гулялі калі ёлкі. Калі прыйшоў час разыходзіцца, усе з сумам пакідалі гасцініны парогі школы сьв. Кірылы.

А нашы артысты? Яны чуліся змучаныя, але радасныя. Гэты вечар быў для іх вынікам амаль трохмесцічнай напружанай працы. Яны павінны былі навучыць ролі, песьні, вершы і зрабіць ўсё, пачынаючы ад цацак на ёлкі і канчачы пабудовай сцэны, не занядбовуючы адначасова і сваіх іншых абавязкаў. Удача вечару была найлепшай заплатай за іхня выслікі.

Прысутні

«Сымон Музыка» Якуба Коласа

(Заканчэнне з 3-й бач.)

Але ян гледзячы на цікі каляднізата-рэй, факты съветчы, што беларуская моладзь разумее свае гісторычнае за-даныне і ўсімі даступнімі шляхамі ста-данца яго ажыцьцяўці.

Я.

З

Пасылья гэтага прыседу, падхопленага ѹнішмі савецкімі крэтыкамі, паэмамі была выкінута із школьнага праграмы беларускага літаратурнага замоўчыцца калядкі і салгасаўці і саўгасаў паводле дырэктуў ЦК партыі Беларусі, заўвагу Хрушчова зразумелі як за-гад ад зменшаны пасевай бульбы. Та-кім чынам, пасыльі і гэтай каптойнай культуры былі зменшаны на 90 тысяч

зэктараў. Не знайшлося месца ў сезаван-

ротах калагасаў і саўгасаў і пад чысты

бульбы, якія нібы дае менш кармовых

адзінак, чымсі цукровыя буракі, як лёг-

кадумныя кіраўнікі калагасаў і саўгасаў

паводле дырэктуў ЦК партыі Беларусі,

заўвагу Хрушчова зразумелі як за-гад ад зменшаны пасевай бульбы. Та-

кім чынам, пасыльі і гэтай каптойнай

культуры былі зменшаны на 90 тысяч

зэктараў. Не знайшлося месца ў сезаван-

ротах калагасаў і саўгасаў і пад чысты

бульбы, якія нібы дае менш кармовых

адзінак, чымсі цукровыя буракі, як лёг-

кадумныя кіраўнікі калагасаў і саўгасаў

паводле дырэктуў ЦК партыі Беларусі,

заўвагу Хрушчова зразумелі як за-гад ад зменшаны пасевай бульбы. Та-

кім чынам, пасыльі і гэтай каптойнай

культуры былі зменшаны на 90 тысяч

зэктараў. Не знайшлося месца ў сезаван-

ротах калагасаў і саўгасаў і пад чысты

бульбы, якія нібы дае менш кармовых

адзінак, чымсі цукровыя буракі, як лёг-

кадумныя кіраўнікі калагасаў і саўгасаў

паводле дырэктуў ЦК партыі Беларусі,

заўвагу Хрушчова зразумелі як за-гад ад зменшаны пасевай бульбы. Та-

кім чынам, пасыльі і гэтай каптойнай

культуры былі зменшаны на 90 тысяч

зэктараў. Не знайшлося месца ў сезаван-

ротах калагасаў і саўгасаў і пад чысты

бульбы, якія нібы дае менш кармовых

адзінак, чымсі цукровыя буракі, як лёг-

кадумныя кіраўнікі калагасаў і саўгасаў

паводле дырэктуў ЦК партыі Беларусі,

заўвагу Хрушчова зразумелі як за-гад ад зменшаны пасевай бульбы. Та-

кім чынам, пасыльі і гэтай каптойнай

культуры былі зменшаны на 90 тысяч

зэктараў. Не знайшлося месца ў сезаван-

ротах калагасаў і саўгасаў і пад чысты

бульбы, якія нібы дае менш кармовых